

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2016

EKONOMIE V2

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 12 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord VIER vrae soos volg:
AFDELING A: VERPLIGTEND
AFDELING B: Beantwoord enige TWEE van die drie vrae.
AFDELING C: Beantwoord EEN van die twee vrae.
2. Beantwoord slegs die vereiste aantal vrae. Addisionele antwoorde sal NIE nagesien word NIE.
3. Beantwoord die vrae in volsinne en maak seker dat die formaat, inhoud en die konteks van jou antwoorde aan die kognitiewe vereistes van die vrae voldoen.
4. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
5. Skryf die vraagnommers boaan elke antwoord.
6. Lees ALLE vrae noukeurig deur.
7. Begin elke NUWE vraag op 'n NUWE bladsy.
8. Los 2–3 reëls tussen onderafdelings van vrae oop.
9. Gebruik slegs swart of blou ink.
10. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
11. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1****30 PUNTE – 20 MINUTE**

1.1 Verskeie opsies word voorsien as moontlike antwoorde vir die volgende vrae. Kies die korrekte antwoord en skryf slegs die letter (A–C) neer langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK, byvoorbeeld 1.1.9 C.

1.1.1 Een van die volgende is een van die faktore wat pryselastisiteit van vraag bepaal.

- A Beskikbaarheid van natuurlike hulpbronne
- B Kapitaalgoedere
- C Tyd

1.1.2 In onvolmaakte markte word minder goedere geproduseer teen hoër pryse omdat daar ...

- A konstante allokering van hulpbronne is.
- B effektiewe allokering van hulpbronne is.
- C oneffektiewe allokering van hulpbronne is.

1.1.3 Totale koste bestaan uit ...

- A vaste koste minus veranderlike koste.
- B vaste koste plus veranderlike koste.
- C veranderlike koste gedeel deur vaste koste.

1.1.4 'n Styging in misdaad kan met ... geassosieer word.

- A skaars hulpbronne
- B armoede
- C rykdom.

1.1.5 Handelsliberalisering verwys na die ...

- A vrye beweging van goedere en dienste.
- B vrye beweging van mense.
- C vestiging van handelversperrings tussen Suid-Afrika en die res van die wêreld.

1.1.6 Die doel van groenbelasting is om ...

- A onnodige koste vir die vervaardiger te skep.
- B die produksie van omgewingsvriendelike produkte aan te moedig.
- C die invloed van invoere te beperk.

1.1.7 Suid-Afrika ervaar tans 'n ... krisis as gevolg van globale verwarming.

- A plantegroei
- B bewaring
- C water

1.1.8 Asgi-SA was vir ... geloods.

- A die wisselvalligheid van die geldeenheid
- B regerings-onstabiliteit
- C die hoë vlakke van entrepreneursvaardighede (8 x 2) (16)

1.2 Kies 'n beskrywing in KOLOM B wat by 'n item in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–J) langs die vraagnommer (1.2.1–1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 1.2.9 J.

KOLOM A	KOLOM B
1.2.1 Erosie	A 'n Gelokaliseerde groep interafhanklike organismes saam met die omgewing waarop hulle steun
1.2.2 G20-lande	B Mense raak verslaaf aan dit
1.2.3 Korttermyn	C Verskil tussen broodlyn-inkomste en onder broodlyn-inkomste verdieners
1.2.4 Ekosisteem	D Die verwerking van natuurlike hulpbronne
1.2.5 Oligopolie	E 'n Periode waar sommige vaste produksiefaktore nie kan verander nie
1.2.6 Armoede-gaping	F Sterk Westerse ekonomieë
1.2.7 Omgewings-volhoubaarheid	G 'n Verandering in prys sal 'n klein persentasie verandering in hoeveelheid aangevra bring
1.2.8 Gewoonte-vormende produkte	H Sorg vir 'n gesonde en 'n voortsetting van die huidige ekologiese stelsels ten einde om produktiwiteit in die hede en toekoms te verseker
	I Samespanning is moontlik

(8 x 1) (8)

- 1.3 Gee EEN term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die term langs die vraagnommer (1.3.1–1.3.6) in die ANTWOORDEBOEK neer.
- 1.3.1 'n Verandering in totale inkomste wanneer 'n addisionele eenheid van 'n produk verkoop word
- 1.3.2 Meetbaarheid van verbruikers se reaksies op veranderinge in inkomste
- 1.3.3 Die onvermoë om uit armoede te ontsnap
- 1.3.4 'n Internasionale organisasie wat reëls vir menslike, verbruikers, vroue en kinderregte daarstel
- 1.3.5 Pryse wat in terme van ander pryse of syfers/figure uitgedruk word
- 1.3.6 Koste of voordele van 'n produk of 'n diens wat die pryse van goedere ignoreer wat deur derde partye gevra word (6 x 1) (6)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE van die drie vrae uit hierdie afdeling in die ANTWOORDEBOEK.

VRAAG 2: MIKRO-EKONOMIE**40 PUNTE – 30 MINUTE**

2.1 Beantwoord die volgende vrae.

2.1.1 Lys enige TWEE kategorieë van pryselastisiteit van vraag. (2 x 1) (2)

2.1.2 Hoe is produk- en faktormarkte verwant aan mekaar? (1 x 2) (2)

2.2 Bestudeer die tabel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

AANTAL EENHEDE APPELS	TOTALE NUT	GRENSNUT
0	0	—
1	6	6
2	11	A
3	15	4
4	B	3
5	20	2

2.2.1 Wat is die totale nut vir die gebruik van drie appels? (1)

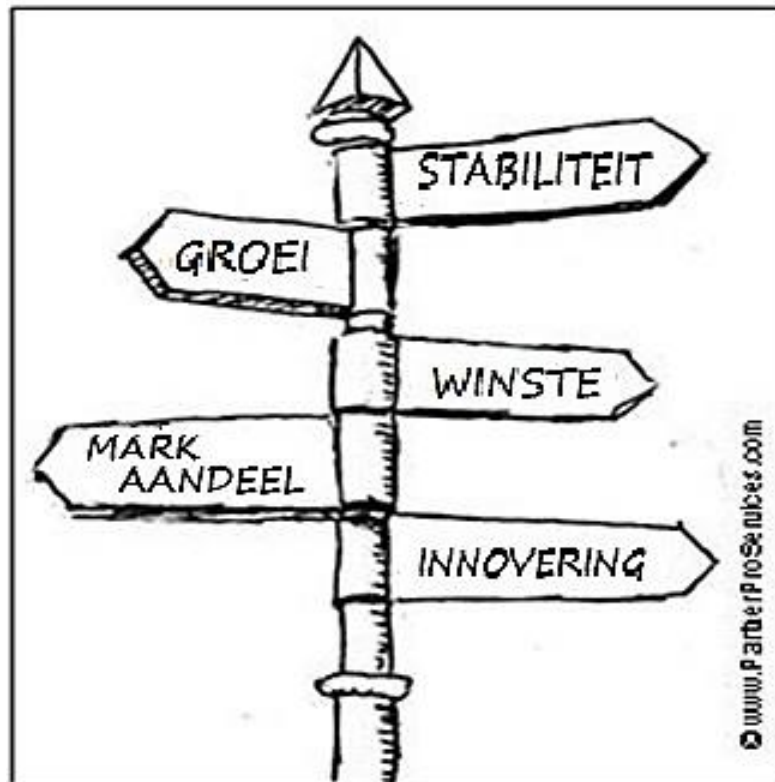
2.2.2 Wat is die tendens van grensnut, as gebruik van die produk vermeerder? (1)

2.2.3 Bereken die waarde van **A** en **B**. (4)

2.2.4 Hoe het skaarsheid 'n impak op totale nut? (4)

2.3 Bestudeer die struktuur hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

DOELWITTE VAN 'N BESIGHEID

[Bron: http://www.google.ca.za/?gws_rd]

- 2.3.1 Wat is die hoofdoelwit van 'n besigheid? (1)
- 2.3.2 Verduidelik EEN manier hoe 'n besigheid sy groei kan maksimeer. (2)
- 2.3.3 Hoe hou markaandeel verband met wins? (3)
- 2.3.4 Onderskei tussen *rekeningkundige* en *ekonomiese wins*. (4)
- 2.4 Bespreek VIER kenmerke van volmaakte markte. (8)
- 2.5 Watter voordeel sal vervaardigers geniet as hulle produseer by 'n vlak waar hulle ekonomieë van skaal ondervind? (8)

[40]

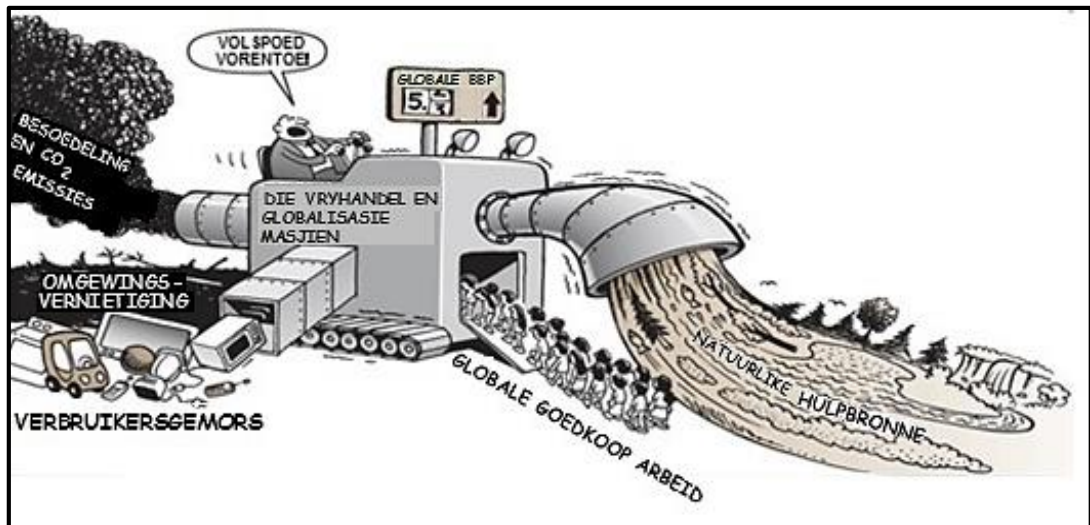
VRAAG 3: KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES**40 PUNTE – 30 MINUTE**

3.1 Beantwoord die volgende vrae.

3.1.1 Noem enige TWEE soorte besoedeling. (2 x 1) (2)

3.1.2 Waarom is dit voordelig vir 'n land om by vryhandel betrokke te raak? (1 x 2) (2)

3.2 Bestudeer die spotprent hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

3.2.1 Vanuit die spotprent identifiseer enige TWEE negatiewe effekte van globalisasie. (2)

3.2.2 Verduidelik enige TWEE oorsake van globalisasie. (4)

3.2.3 Hoe sal Westerse lande voordeel trek deur handel met die Afrika kontinent te dryf? (4)

3.3 Bestudeer die uittreksel hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

MEER SUID-AFRIKANERS LEEF IN ARMOEDE

Die aantal Suid-Afrikaners wat in armoede leef het vermeerder sedert 2010. In 2010, het 20% van Suid-Afrikaners se bevolking onder die armoedelyn geval, volgens statistieke-generaal Pat Lehole wat dit in Johannesburg gesê by die vrystelling van statistieke oor Suid-Afrika se armoede verslag. Dit het in 2014 tot 21,5% gestyg.

Dieselfde is waar omtrent die sober armoede lyn wat die drempel stipuleer wat 'n persoon kos moet prysgee om die basiese nie-voedsel items te kry. Hierdie items sluit lugtyd en vervoerkoste uit. Die lewenskoste het gestyg, maar Suid-Afrika is beter daaraan toe as ander lande.

[Aangepas uit http://www.nuus24/archives/city_press]

- 3.3.1 Wat was die persentasie van mense wat onder die armoedelyn in Suid-Afrika in 2010 geleef het? (1)
- 3.3.2 Verduidelik die konsep *Gini-koeffisiënt*. (2)
- 3.3.3 Hoe, volgens die uittreksel hoe word die sober armoedelyn verduidelik? (3)
- 3.3.4 Hoe het die Suid-Afrikaanse regering probeer om armoede te verlig? (4)
- 3.4 Bespreek ongelyke inkomstevlakke en tekort aan onderwys as oorsake van armoede. (4 x 2) (8)
- 3.5 Waarom sal 'n land verkies om eerder direkte buitelandse beleggings as portefeulje beleggings te het? (4 x 2) (8)

[40]

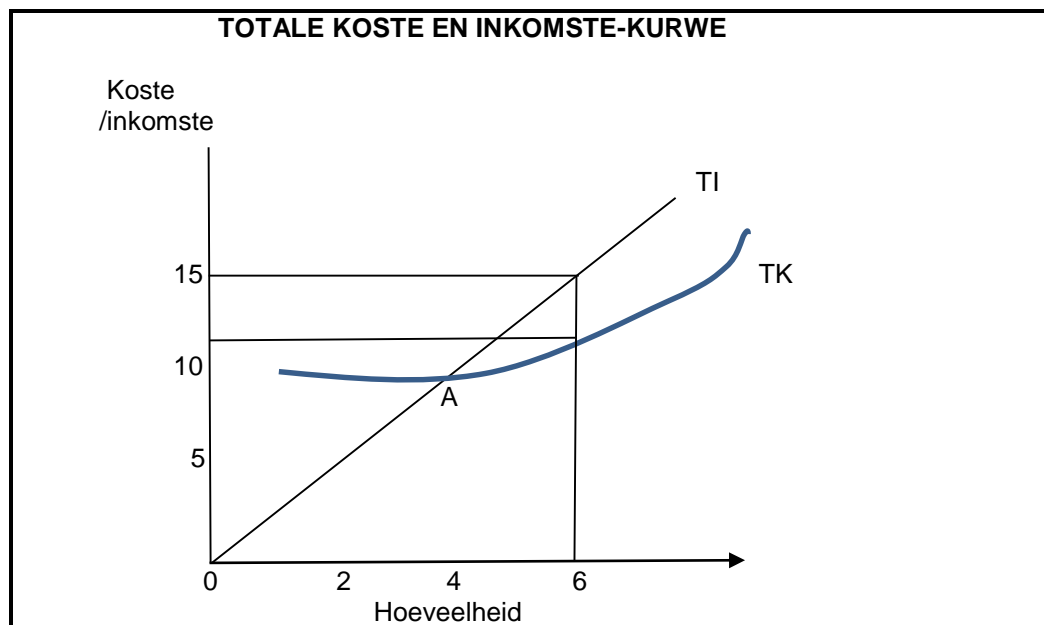
VRAAG 4: MIKRO-EKONOMIE EN KONTEMPORÊRE KWESSIES
40 PUNTE – 30 MINUTES

4.1 Beantwoord die volgende vrae.

4.1.1 Lys enige TWEE voorbeelde van komplementêre goedere. (2 x 1) (2)

4.1.2 Watter effek sal 'n pryselastiese produk op die produseerder het? (1 x 2) (2)

4.2 Bestudeer die kurwe en beantwoord die vrae wat volg.

4.2.1 Verduidelik die konsep *totale inkomste*. (2)

4.2.2 Identifiseer en verduidelik punt **A** van die grafiek. (4)

4.2.3 Bereken wins / verlies in die bogenoemde grafiek wanneer produksie by 6 eenhede is. (4)

4.3 Bestudeer die inligting hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

GEVOLGE VAN GROND AGTERUITGANG

Alhoewel die ware koste van grond agteruitgang swak verstaan word, het dit 'n beduidende effek op die ekonomie. In Suid-Afrika, word ongeveer 35% van die land se netto landbou inkomste oorbeklemtoon, omdat die huidige omgewingskoste nie in die rekeninge ingesluit word nie. Grond agteruitgang alleen kos Suid-Afrika ongeveer R2 biljoen jaarliks in dam sedimentasie en waterbehandelingskoste as voorbeeld. Die koste geassosieer met die neutralisering van suurreën (veroorsaak deur energie opwekking) op gronde in Mpumalanga word gereken teen R25 miljoen per jaar, terwyl die verlies van grond voedingstowwe deur agteruitgang R1,5 biljoen gekos het.

[Bron: <http://deat.gov.za>]

- 4.3.1 Hoeveel het dit gekos vir Mpumalanga om die effek van suurreën te neutraliseer? (1)
- 4.3.2 Verduidelik die term *koolstofdioksied emissies*. (2)
- 4.3.3 Lys DRIE ekonomiese gevolge van grond agteruitgang. (3)
- 4.3.4 Onderskei tussen *hernieubare* en *nie-hernieubare hulpbronne*. (4)
- 4.4 Bespreek **private eiendomsregte** en **vrywillige ooreenkomste** as benaderings om die omgewing volhoubaar te maak. (8)
- 4.5 Illustreer grafies die effek van 'n styging in die prys van beesvleis wanneer verbruikers beesvleis met hoender vervang. (8)

[40]

TOTAAL AFDELING B: 80

